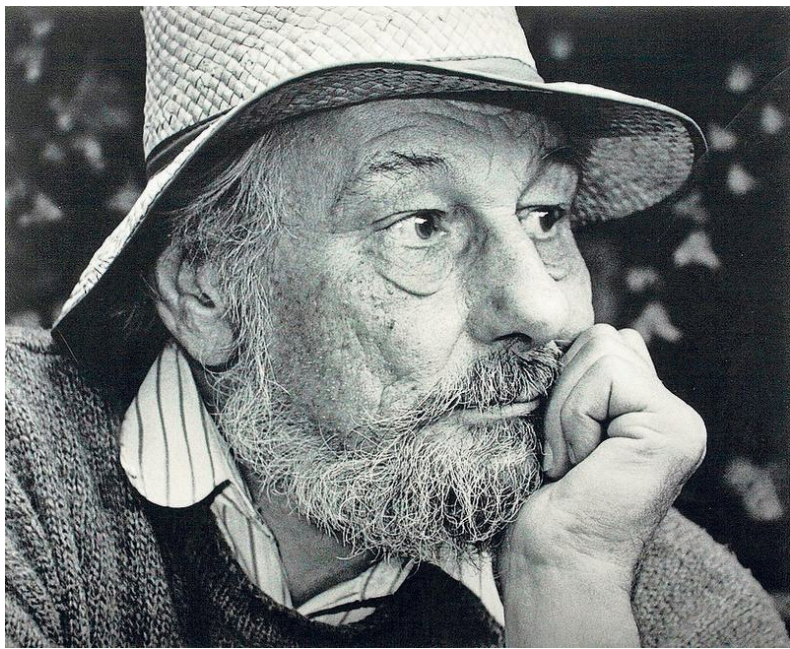

Guisveldpolder (2013).

Zelfportret (2000).

FOTO KAREL WETSELAAR

Late avond Zaanse Schans III (2001).

Late avond in Oostzaan (1994).

Boerderij tussen Krommenie en Uitgeest (2002).

KUNST Speurtocht naar onbekende etser en fotograaf

'Uitmuntenende kunstenaar, maar belabberde marketeer'

Zijn werk is opgenomen in de collectie van het Rijksmuseum en toch heeft bijna geen enkele kunstenaar van Karel Wetselaar (1935-2017) gehoord. In tentoonstellingen en verkoop was de kunstenaar uit Krommenie niet zo geïnteresseerd, hij wilde vooral experimenteren en zijn techniek vervolmaken. Vanaf zaterdag 13 januari is zijn werk te zien in de Westzaanse Galerie Staphorsius.

Westzaan ■ Nu is er wél een grote tentoonstelling én een impo- sant, gebonden boek over leven en werk van de relatief onbekende kunstenaar. Dit is te danken aan Peter Schatborn, voormalig hoofd van het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum in Amsterdam. Hij schonk in 2020 ruim tweehonderd prenten aan stichting Nobilis, centrum voor prentkunst in het Friese Fochtelo. „Een hele stapel uiterst gedetailleerde prenten van landschappen en gebouwen in de Zaanstreek, Amsterdam en de rest van Noord-Holland. Allemaal van grote kwaliteit, het is alsof je naar foto's kijkt. Werkelijk fenomenaal”, zegt Radboud Hafkenscheid, Nobilis-vrijwilliger en auteur van 'Karel Wetselaar, etser en fotograaf' (2023).

En hoewel ze bij een centrum voor prentkunst goed op de hoogte zijn van vaderlandse prentenmakers, hadden ze geen idee wie

Wetselaar was. Het Rijksprentenkabinet had weliswaar etsen en foto's van de man in de collectie, maar de informatie was summier. Het was het startschot van een speurtocht die bij elkaar een jaar duurde. „We hebben toen alle Wetselaars benaderd die we in het online telefoonboek konden vinden, 21 stuks. Uiteindelijk vonden we zijn zus Lucie en zijn drie kinderen Vincent, Paul en Judith. Zij wilden graag meewerken. Ik kon zelfs het huis in Krommenie bezoeken, waar Wetselaar sinds 1970 woonde en werkte.”

Meeslepend leven

Wetselaar groeide op in Den Haag en Den Bosch. Hij tekende en knutselde graag, en ging naar de Kunstacademie in Den Bosch waar hij zijn latere echtgenote Rien Keulemans leerde kennen. Hij had ambities, wilde op een woonboot in Amsterdam wonen en groots en meeslepend leven. Maar op aanraden van zijn schoonvader koos hij voor meer zekerheid bij een reclamebureau om zijn gezin te kunnen onderhouden, zegt zijn dochter

Judith (46). Ze omschrijft haar vader als een 'hardwerkende en toegewijde man, vooral op het gebied van zijn kunst'. Elke avond na het eten trok hij zich terug in zijn zolderatelier. „Een soort tiny house van twaalf vierkante meter met overal zelf in elkaar geknutselde kasten, een doka, zware etspers en materialen, variërend van verfsoorten tot metalen platen, inkt, papier en allerlei (gevaarlijke) chemicaliën. In zogenaamde 'bijbels' beschreef hij de gebruikte technieken, processen, papier, inkt en schetsen.”

Al was hij geen fulltime kunstenaar, zijn leven stond grotendeels in het teken van kunst. Op vakanties zat hij te schetsen en in de weekenden trok hij op een Solexje de polder of Amsterdam in om te fotograferen. Toen hij op zijn 57 met vervroegd pensioen ging, kon hij nog meer tijd in zijn kunst steken. De intrede van computers met tekenprogramma's hadden zijn baan als reclametekenaar overbodig gemaakt. „Mijn vader praatte dolgraag met anderen over kunst en wilde zijn passie voor het

Karel in het Willem Witsen-huis. Hij was een bewonderaar van deze kunstenaar.

FOTO'S COLLECTIE ERVEN WETSELAAR

„ De ME spoot hem ondersteboven, omdat ze dachten dat hij eenrellende kraker was

vak delen, ook met zijn gezin. Dat werd niet altijd goed ontvangen, omdat het leek alsof het nergens anders over kon gaan.”

Minutieus

Wetselaar werkte heel geconcentreerd en minutieus. Hoe klein ook, hij sloeg geen detail over. Maandenlang was hij met een prent bezig en stopte pas wanneer hij tevreden was. Hij had een voorkeur voor mistige polderlandschappen en de schoonheid van verval. Hij legde bijvoorbeeld liever de achterkant van de Amsterdamse grachtenpanden vast dan de fraaie

voorgevels. Hij stak ook veel tijd in fotografie: ontwikkelen en afdrucken deed hij zelf in eigen doka. Een van zijn foto's – van prins Bernhard – haalde in 1979 de cover van het jaarboek van de World Press Photo-competitie. Wetselaar nam de camera graag mee naar bijzondere evenementen en gebeurtenissen, zoals de Nieuwmarkt-trellen in 1975. „Toen spoot de ME hem nog ondersteboven, omdat ze dachten dat hij eenrellende kraker was”, zegt Radboud.

Wetselaar gaf niet veel om tentoonstellingen en commercieel succes. Hij was bang dat zijn werk als een soort supermarktproduct over de toonbank zou gaan, dat gaf hem een goedkoop gevoel, zegt Judith. Haar vader wilde liever experimenteren en zijn technieken vervolmaken. De enige keer dat zijn etsen in de Zaanstreek te zien zijn geweest, was in 1984 op een kleine expositie in de bibliotheek van Krommenie. Het nut zag hij er niet zo van in: „Mensen die naar de bieb gaan, komen voor boeken en niet voor mijn werk”. Judith: „Hij wilde zijn kunst niet aan de grote klok hangen. Hij was een uitmunten kunstenaar, maar een belabberde marketeer.”

Vereerd

Wet streefde Wetselaar naar erkenning van experts en collega-kun-

stenaars zoals Kees Verwey, met wie hij bevriend was. Om zijn werk veilig te stellen, bood hij het aan bij het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum en voelde zich vereerd toen het in de collectie werd opgenomen. Sinds begin jaren tachtig had Wetselaar contact met de drie opvolgende hoofden van het prentenkabinet. Elk jaar schonk Wetselaar zijn nieuw gemaakte etsen aan zowel het prentenkabinet als de directeurs zelf, die zo een privécollectie Wetselaars opbouwden. Behalve de etsenverzameling van Amsterdammer Peter Schatborn, kreeg stichting Nobilis ook een grote stapel Wetselaars van diens voorganger bij het prentenkabinet, Jan Wolter Niemeijer uit Broek in Waterland. Dubbele exemplaren zijn bestemd voor musea en verkoopexposities zoals in Staphorsius. Galeriehouder Rob Staphorsius – die menig kunstenaar persoonlijk kent – had eveneens niet eerder van de Krommenieër gehoord. „Terwijl hij hier toch om de hoek woonde en werkte.”

Wetselaar maakte 385 prenten, waarvan er 250 bekend zijn bij Nobilis. Van het vroege werk heeft de stichting niets. Van elke prent maakte Wetselaar ongeveer vijftien exemplaren voor onder anderen zichzelf, zijn kinderen, zus, het Rijksprentenkabinet en de direc-

Nobilis

Stichting Nobilis zet zich in voor hedendaagse en 20ste-eeuwse prentkunst in Nederland. Ze beheert ateliernatenschappen van bekende grafici zoals Lou Strik (leermeester van Wetselaar). Nobilis heeft circa 100.000 werken in depot. In 2023 verscheen het boek 'Karel Wetselaar, etser en fotograaf' en was de eerste grote Wetselaartentoonstelling te zien in het Friese Oolderberkoop. Zaterdag 13 januari opent de verkooptentoonstelling in Galerie Staphorsius (J.J. Allanstraat 287 B, Westzaan). Daar is ook werk van o.a. Willem Witsen en Zaanse kunstenaars zoals Gerrit de Jong, Frans Room en Willem Jansen. De expositie duurt tot 3 maart, open van di t/m za, 9-17 uur. Genoemd boek is ter plekke te koop voor 20 euro.

teuren. Ook het prentenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek in Brussel heeft werk van hem. Judith heeft zijn werk altijd 'prachtig' gevonden. „Bewonderenswaardig hoe toegewijd, gedetailleerd en kundig mijn vader te werk ging. Als klein meisje mocht ik soms meekijken op het atelier: hangend aan het enorme rad van de etspers, wanneer er een afdruk werd gemaakt. Geweldig! Nog steeds kan ik met veel trots naar zijn werk kijken, want het is werkelijk kunstig wat hij deed. Of je nu van zijn werk houdt of niet; de details en perfectie zijn uitzonderlijk.”